

In de „Leeuwarder Kb.“ zegt, naar ik meen, dr. W. A. v. Es ook iets over de onderscheiding tusschen het standpunt van „de eenvoudigheid des geloofs“ en het „wetenschappelijk standpunt“ (volgens ds. A. door de synode verkeerd gezien):

We gelooven niet, dat deze onderscheiding diep zal inslaan bij degenen, die nog naar licht in deze zaak uitzien. Zou dit tweeërlei standpunt al te onderscheiden zijn, te scheiden is het zeker niet. De tegenstelling tusschen geloof en wetenschap aanvaarden wij althans niet. Evenmin stellen we ons heel veel van de leuze: „disputabel is nog niet disputabel“ voor (blz. 16). Een vergelijking met het kruis in Gal. 6:14 schijnt ons daarom weinig ter zake dienende, omdat niemand de symbolische betekenis van de slang in Gen. 3 ook geloofd heeft. De vergelijking met het „zwaaard“ in Op. 1:16 niet, omdat we hier met uitsluitend allegorie hebben te doen.

Met een klacht over „zekere animositeit“ tegen de synode en over onjuiste weergave van hetgeen geschied is, besluit de recensie.

Jefta's dochter.

In „De School met den Bijbel“ schrijft de heer S. (noek) te Rijswijk:

De rabbijnen en de kerkvaders meenden niet anders dan dat Jefta zijn kind op bloedige wijze den Heere geofferd heeft.

De eerste, die deze algemeen gehuldigde meening niet deelde, was David Kimchi, een Joodsch schriftverklarer uit de twaalfde eeuw. Hij wilde Jefta's belofte aldus lezen: „Wie wij het eerst tegemoet treedt, zal (als het een mensch is) den Heere toeboehoren, en (als het een dier is) als brandoffer geofferd worden.“

Sedert zijn de meeningen verdeeld gebleven. Een groep van uitleggers houdt vast aan de letterlijke woorden der Schrift en meent, dat Jefta's dochter als offer verbrand werd. Deze opvatting wordt te onzent o.a. sterk naar voren gebracht door prof. Noordzij (Gods Woord 281).

Een tweede groep meent, dat Jefta zijn dochter den Heere gewijd heeft en dat zij, ongehuwd, is blijven leven, wellicht dienende in het heiligdom. Zoo h.v. Sillevius Smit, Handboek 195 en Van Andel: Handleiding 122; (zie ook „De Heraut“ van 15 Maart 1925).

Deze opvatting berust op de volgende gronden:

1. Menschenoffers waren in Israël nadrukkelijk verboden (Lev. 18:21; 20:2-5). Jefta, die zoo nauwkeurig de geschiedenis van de verovering van het Oostjordanland uit den Pentateuch kende, heeft dit verbod zeker gekend.

In Israël komt het brengen van menschenoffers eerst voor na de scheuring van het rijk.

2. Een verwisselen van offergave werd door de wet toegelaten. (Lev. 27:1-7).

3. De bedoeling van het woord „brand“ offer was niet in de eerste plaats, dat de gave verbrand zou worden, doch dat deze geheel volledig den Heere gebracht werd. (Keil: Richter 301).

4. Offers als betaling eener gelofte konden alleen gebracht worden op het altaar van het heiligdom. Het is niet denkbaar, dat een priester Jefta's offer zou hebben willen brengen.

De veronderstelling, dat Jefta op een particulier altaar geofferd heeft, gaat niet op; dan kon de Bijbel niet van hem getuigen, dat hij zijn gelofte vervuld heeft.

5. Er staat niet, dat Jefta's dochter haar „leven“ bewaarde, doch haar „maagdom“.

6. Had Jefta's dochter geweten, dat zij moest sterven, dan had zij de twee maanden van uitsstel zeker niet in de bergen, doch bij haar vader doorgebracht.

Al ben ik persoonlijk een andere meening toegedaan, toch zullen verschillende lezers gaarne van deze argumenten kennis nemen.

Chilistische fantasie.

„De Zoeklicht“ administratie zond mij eigener beweging dezer dagen enkele ex. van het blad. Zoo sloeg ik er weer eens een oog in.

Mij trof een „verhaal“: „In een Punt des Tijds“, men tracht daarin uit te beelden door een Amsterdamsch gebeurtenissencomplex der toekomst te vertellen, op welke wijze zich realiseren zal 1 Cor. 15:52 en 1 Thess. 4:13-18. De geloovigen zijn pas opgenomen in den hemel door Christus, en nu blijven de niet-geloovigen op aarde achter. In den gedachten van „Het Zoeklicht“ ligt, gelijk natuurlijk te voren reeds te begrijpen was, ook deze bijzonderheid, dat vele officiële kerkelijke voorgangers achterblijven.

In de zaal stond de Evangelist. Hij stond in gepeins en er was thans geen lied op zijn lippen.

„Gij zijt dus niet opgenomen!“ zeide de leider van den troep tot hem. Er was niets beleedigends, noch iets spottends in zijn toon.

Hij wilde antwoorden, maar hij kon niet. Hij herstelde zich echter spoedig en zeide: „Neen, wij werden niet allen opgenomen, meneer! Wij dachten, dat wij, als Evangelisten, door God uitverkoren waren, om de geheele wereld het Evangelie te brengen. Gisteren nog sprak ik met een dame, die ik in den trein ontmoette. Zij sprak over de wederkomst van Christus en zeide: „God gebruikt nu de Evangelisatie nog om aan verloren zondaren het Evangelie te brengen, en hier en daar eenigen tot de Gemeente toe te brengen, maar geloof mij, mijnheer, de wereld zal niet bekeerd worden, vóórdat Christus de Zijnen zal hebben opgenomen en na de Grootste Verdrukking met de Zijnen teruggekomen zal zijn.“

Toen ze uit ons gesprek bemerkte, dat ik in die verwachting niet leefde, maakte ze de opmerking, dat juist het niet-onderscheiden van de verschillende bekeeringen oorzaak was, dat zoovele predikers van het Evangelie alleen over bekeering spreken, en hun hoorders niet wijzen op de naderende wederkomst

van den Heiland, en al wat daarmee in verband staat.

Op onzen cursus voor Godsdiensonderwijzer hebben we maar weinig over deze dingen gehoord. We leerden, dat wij allen zullen sterven en in ons graf blijven tot den oordeelsdag. Dan zullen wij voor Gods witten troon verschijnen om geoordeeld te worden naar ons leven. — Gisteren verklaarde deze dame mij uit den Bijbel, dat een waar Christen niet zal verschijnen voor den witten troon om geoordeeld te worden, maar, als de troon geplaatst zal worden, zal de ware christen in heerlijkheid gezeten zijn bij Jezus Christus, den Rechter. Alleen de goddelozen zullen voor dien troon geoordeeld worden, omdat de zonden van den waren christen zijn weggewaschen door het bloed van Jezus. Er is geen verdoemenis, voor degenen, die in Christus zijn. Een iegelijk, die in Jezus geloofd heeft het eeuwige leven ontvangen en zal niet in het oordeel komen, want hij is reeds van den dood in het leven overgegaan.

Zij zeide ook, dat de ware christen, die nog leefde als de Heere kwam in de lucht, zou opgenomen worden met allen, die vroeger in Christus ontslapen zijn. Zij allen zullen dan het opstandings-, het verheerlijkte lichaam hebben; Christus zal dan oordeelen wie hunner een kroon zal krijgen voor zijn trouw dienen van den Heere, en wie niet.

Een straattoonnetje volgt hier:

In het voorbijgaan zag Bert, dat de Nederlandsche Bank ook bij dag bewaakt werd door soldaten. Nieuwsgierig om te weten, of er ook christenen uit het leger waren opgenomen, vroeg hij aan een der schuldwachters, of er ook van hunne kameraden bij de Opname geweest waren.

Al de fijnen zijn verdwenen en ook de fijne officieren. Ik heb eenige van hen gekend, die bijbel-lezing hielden voor hunne manschappen. Ja, ja! zij hadden het bij het rechte eind. Als u mijn oordeel vraagt, meneer, dan zeg ik, dat ons land vol dwazen zit, want als wij gedaan hadden wat zij gedaan hebben, dan waren wij nu ook bij Jezus. In de Militaire Tehuizen hebben wij er ook wel over gehoord en wij hebben gezongen:

De Heer zal komen, ja weldra.

Wees voor Zijn komst bereid!

Ontvang Zijn volheid van gené.

Wees voor Zijn komst bereid!

In de Nieuwe Kerk op den Dam is ook een samenkomst.

Naast den preekstoel stond een groote man, een bekende dominee. Hij had den arm geslagen om dien van een der meest vernaaide predikers en dwong hem op te staan. Er scheen tusschen deze twee een strijd te bestaan, wie van hen het eerst zou spreken.

„Hoe komt het toch!“ — zoo dacht men — „dat twee zulke goede predikanten achtergelaten werden?“

Er heerschte diepe stilte, welke plotseling verbroken werd door iemand, die riep: „Laat Ds Arend spreken!“

„Neen, Ds de Jong moet voorgaan“, riep iemand anders. Een rumoer van stemmen verhoef zich. De menschen waren kwaad. Eindelijk beklom Ds Arend den kansel. Hij boog het hoofd om te bidden. De aanwezigen bogen ook het hoofd, en de stem van Ds Arend verbrak de stilte:

„Mannen en vrouwen van Nedeland; mijne lotgenooten in de grootste schande, die over de wereld geknoet is, de schande van christen te heeten en toch door Christus verworpen te zijn, wij ontmoeten elkaar vandaag onder vreeselijk ernstige omstandigheden.“

Wij staan tegenover de ernstigste gebeurtenis, die het menschelek geslacht kon treffen, behalve die welke Jerusalem drie uren lang in duisternis hield, toen op Golgotha de Christus aan het kruis hing.

De dominee biecht zijn zonde; tegen de exegetische methode van de Maranatha-beweging had hij bezwaren gehad:

Men heeft in de laatste jaren preeken, bijbel-lezingen, conferenties, bijeenkomsten gehouden, waar dit onderwerp werd besproken. Ik zelf heb ze bijgewoond, maar ik heb gespot met wat ik toen noemde fantasieën van de sprekers. Ik heb aldus mijne gelegenheid laten voorbijgaan. En toch behoorde ik als predikant, in de eerste plaats bereid te zijn geweest voor deze Opname. Ik ben blind geweest en heb gedacht dat, als men geloofd was en belijdenis van het geloof had afgelegd in de kerk, dit bekeering betekende. Nu zie ik in, dat ik de kerk gediend heb en niet de gemeente van Christus, zooals een kind van God dit moest doen.

Gisterenavond pas ben ik wedergeboren, nadat mijne vrouw met de wakende en wachtende gemeente werd opgenomen. Zij is niet gestorven, maar levend opgenomen in een oogwenk, en deze gebeurtenis heeft ons alles met schrik vervuld.“

Hoe sterk de kleuren der teekening zijn, blyke hieruit:

„Ik was in de kamer met mijne vrouw, toen zij opeens verdween. Zij was zeer ziek en moest geopereerd worden. Ik wilde er bij zijn. Ik zie het nog alles voor mij. De zusters met al de benodigdheden voor de operatie, de dokter, die orders gaf. Er heerschte groote stilte in het vertrek.“

Plotseling, terwijl de dokter iets tot een zuster zeide, verdween het lichaam mijner vrouw van de operatie-tafel. Ook een der zusters was verdwenen en ik, een dienaar van Christus, bleef over met den dokter en de andere zusters, zooals ook zij zij achtergelaten, onschoon velen uwer lidmaten van de Christelijke kerk zijn.

„Is zuster Corrie ook weg?“ vroeg de dokter. „Dus is het toch waar, dat Christus kwam om de zinnen weg te halen, want zuster Corrie leefde in deze verwachting.“ En met verbazing in zijn blik volgde hij „maar hoe komt het dominee, dat u niet

opgenomen is? Van u zou men het zeker hebben verwacht.“

Het is hier niet noodig een hatoog te leveren, dat voor andere opvatting pleiten zou. Slechts wijzen we erop, dat „Het Zoeklicht“ enerzijds de „kerken“ (officieel) beschuldigt van letterknechterschap, intellectueelisme van het ophangen der zaligheid aan de aanvaarding van een „leerstuk“, terwijl hier de aanvaarding van de chilistische bijbel-exegese van Christus' wege tot een sijnboelheid gemaakt wordt. Alles naar de wet, die de tragiek van alle secten verklaart.

Over de beslissing der classis Drachten.

Volledigheidshalve geef ik hier ook weer wat nu nog onder de oogen komt van geref. zijde over de beslissing der classis Drachten (zake dr. N. D. v. Leeuwen (Vox esylvis). Immers, met het overzicht maakte ik reeds eerder een begin. In de „Geref. Kb.“ van Amsterdam-Zuid zegt E.:

Dr. v. Leeuwen staat dus thans (afgezien van de zaak der door de Synode niet geheel zonder bedenking geachte andere uitdrukkingen) in dubbel geschil met onze Kerken. Ten eerste heeft hij omtrent een punt een afwijkende meening van wat de Synode als eisch van belijdenis heeft verklaard. En ten tweede heeft hij, nadat zijn afwijkende meening publiek eigendom was geworden door uitdrukkelijke, van hem zelf uitgegane publicatie („zonder daartoe door iemand verplicht te zijn“), nadat die meening openlijk en grondig door de Kerken is onderzocht en onhoudbaar verklaard (ja, waarbij die Synode zelfs op instemming van „anti-Assen“ mag rekenen), en nadat de Synode nog eens uitdrukkelijk het disputabel stellen der zintuiglijk-waarneembaarheid van de vier bekende zaken onveroorloofbaar met art. 4 en 5 der belijdenis heeft verklaard, — het door haar uitgesproken vertrouwen teleurgesteld.

Ds v. Leeuwen heeft alleen beloofd te zullen zwijgen over dit geschil van gevoelen. „In volstrekt zinnen zin te zwijgen!“

De Synode verwachtte, dat hij de zintuiglijk-waarneembaarheid van de zaak in kwestie zal leggen ten grondslag aan wat hij in dezen zal leeren.

Ds v. L. zegt: neen, ik zal dat niet ten grondslag leggen. Ik zal er over zwijgen; mijn leer in dezen zal dien grondslag niet hebben.

Welken dan wel? De niet-zintuiglijk-waarneembaarheid? Maar dan is het zwijgen al verbroken. Of: heelemaal „in dezen“ niet leeren? Maar dan is de compleetheit van de ambtsbediening zoek.

Neen, we kunnen, voor zooveel thans bekend is geworden, de gestie van de classe Drachten, die een „volstrekt-zwijgen“ vroeg, na al wat in 't publiek voorafgegaan was, en die verder daarbij berust, niet bewonderen.

En we kunnen de houding van een prelikaat, die zich in publiek vertoog, met een bezwaar tegen de beslissing zijner Kerk, tot het geheele volk richt en dan later belooft: „in volstrekt zinnen zin te zwijgen“, ook niet bewonderen.

Hoe deze gravamen-zak thans precies is, weten we niet. Maar wel weten we, dat meer licht noodzakelijk is, voor de rust en het vertrouwen in onze Kerken.

K. S.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Hooggeachte Redactie!

Gaarne zou ik iets in het midden brengen naar aanleiding van het stuk van C. B. over het Heilsleger, in 't bijzonder betreffende het slot daarvan, handelend over evangelisatie en hulpverlening door het „Leger“. Ik zou C. B. willen vragen, is het hem bekend, dat de advocaat-verdediger van den man die zooveel verduisterde van gelden, geschonken voor den nood in de venen — zich, tot verontschuldiging van zijn cliënt, beriep op het feit dat van elken gulden, geschonken aan het H. Leger, slechts 5 cts. tot zijn doel kwam? Zoo ja, wat zegt C. B. daarvan? C. B. vergelijke dan eens den Heilsoldaat met een Geref. Diaken! — En wat nu die evangelisatie betreft, mijn indruk is, dat het H. Leger daaraan alleen doet in plaatsen en streken met een overwegend Chr. bevolking. In onze prov., Friesland, zijn heel uitgestrekte gebieden met heel veel dorpen, waar nooit de zuivere verkondiging des Woords plaats heeft. Een onzer predikanten wees dezer dagen nog daarop, en sprak daarbij niet over het H. Leger! — Zelf kom ik veel in bedoelde plaatsen en streken, doch zag of hoorde er nooit iets van het H. Leger. Daarentegen wel in plaatsen met orthodoxe bevolking, waar ik wel eens meisjes en jongemannen van het Leger de menschen per fiets zag bezoeken, doch alleen om geld te bedelen. Eens trof ik zoo'n gezelschap H. Leger-afgezanten bij d.g. gelegenheid vrolijk vereenigd in een groot café, waar zij zich, in een apart vertrek, keurig de thee lieten serveren, en zooveel pret maakten, dat zij zeer de aandacht van de omgeving trokken. — In zoo'n geval denk ik dan onwillekeurig aan onze diakenen!

Verder nog iets over dat „enigen van nood“ bij de evangelisatie. In hoeveel gevallen zal dit practisch uitvoerbaar zijn naar C. B.'s gedachte? Ik wijs hier op wat, dezer dagen nog, een arm-meester in een krant schreef, n.l. dat toch de regering strafbaar zou stellen zoo werkegevers nalaten werklozen, die bij hen werk weigerden, aan te geven. D.g. werklozen zijn er, volgens dezer ter zake kundige, zeer veel. Dit stemt overeen met wat een Rotterdamsch wethouder vorige week in den Raad zeide, dat zeer vele werklozen door krasse maatregelen aan 't werk gezet moeten worden. Zoo ook de werkloze in het stuk van C. B. roept niet om „werk of brood“, maar alleen om brood. — Zou ook C. B. zal begrijpen, kan er in krotten en sloppen wel een groote ellende zijn, niet tegenstaande er voldoende bron van inkomsten is! Dat is zelfs lang geen zeldzaamheid! — Voorzover ik weet, is er ter wereld geen land, behalve dan Engeland, Scandinavië en, wellicht, Australië, waar de bezitlozen of kleinste bezitters